

KOHTUMÄÄRUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Anu Maria Brenner
Määruse tegemise aeg ja koht	1. aprill 2024, Tallinn
Haldusasja number	3-24-941
Haldusasi	Eesti Ornitoloogiaühingu kaebus Keskkonnaameti 15.03.2024 korralduse nr 1-3/24/86 ja 28.03.2024 korralduse nr 1-3/24/131 tühistamise nõudes
Menetlusosalised	Kaebaja Eesti Ornitoloogiaühing, volitatud esindaja Liis Keerberg Vastustaja Keskkonnaamet
Menetlustoiming	Kaebuse menetlusse võtmine ja ajutiselt esialgse õiguskaitse kohaldamine

RESOLUTSIOON

- Võtta Eesti Ornitoloogiaühingu kaebus Keskkonnaameti 15.03.2024 korralduse nr 1-3/24/86 ja 28.03.2024 korralduse nr 1-3/24/131 tühistamise nõudes menetlusse.**
- Asja vaatab läbi kohtunik Anu Maria Brenner.**
- Tunnistada vastustajaks Keskkonnaamet.**
- Kohustada vastustajat vastama kaebusele 30 päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates ning esitama kõik vaidlusega seotud ja asja lahendamiseks vajalikud dokumendid, mida ei ole veel kohtule esitatud.**
- Menetlusosalistel teatada kohtule käesoleva määruse resolutsiooni punktis 4 sätestatud tähtaja jooksul, kas nad peavad võimalikuks asja lahendamist kompromissiga või muul viisil kokkuleppel.**
- Kohaldada ajutiselt esialgset õiguskaitset ning peatada Keskkonnaameti 15.03.2024 korralduse nr 1-3/24/86 ja 28.03.2024 korralduse nr 1-3/24/131 täitmine kuni 30.04.2024 (kaasa arvatud).**
- Vastustajal esitada esialgse õiguskaitse taotlusele seisukoht hiljemalt 15.04.2024.**

SELGITUSED

Määruse resolutsiooni punktile 6 võib esitada määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 15 päeva jooksul määruse kättesaamisest arvates. Muus osas ei ole määrus edasikaevatav (halduskohtumenetluse seadustik (HKMS) § 203 lg 1). Sekretäril saata määrus menetlusosalistele.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Keskkonnaameti 15.03.2024 korraldusega nr 1-3/24/86 otsustati:

- 1.1 lubada 2024. a kahjude vältimise eesmärgil suur-laukhanele (*Anser albifrons*), valgepõsk-laglele (*Branta leucopsis*) ja kanada laglele (*Branta canadensis*) (edaspidi hanelased) pidada jahti Harjumaal, Lääne-Virumaal, Ida-Virumaal, Jõgevamaal, Põlvamaal ja Tartumaal korralduse lisas 1 ja lisas 2 nimetatud põllumassiividel (lisa 1 ja lisa 2 on korralduse lahutamatud osad);
- 1.2 kokku on lubatud punktis 1 nimeatud ajaperioodil küttida 750 suur-laukhane ja 800 valgepõsk-lagle, kanada lagle võib küttida piiramatult. Kui eelmainitud suur-laukhane ja valgepõsk-lagle küttimismahust on üle 90% realiseeritud, siis on Keskkonnaametil õigus jaht suur-laukhanele ja valgepõsk-laglele peatada;
- 1.3 Kehtestada korralduse kõrvaltingimusena korralduse hilisema muutmise või kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmise selliselt, et Keskkonnaametil on õigus korraldusega kehtestatud jahiaega, küttimismahtu ja põllumassiivide nimekirja (lisa 1 ja lisa 2) muuta;
- 1.4 Jahipidamine hanelistele kahjude vältimise eesmärgil on lubatud ainult põllumassiividel, mille maakasutuseks on põllumaa (korralduse p 2.4 toodu tähenduses) või mustkesa ning mille lähiümbruses on kuni 5 km kaugusel vähemalt 10 ha kompakse massiivina paiknev püsirohumaa, pool-looduslik rohumaa, rohumaana kasutuses olev polder (rahualad lindudele alternatiivseks toitumiseks-puhkamiseks). Püsirohumaadel, tagasirajatud rohumaadel, püsikultuuridel ja väljaspool põllumajandusmaad paiknevatel karjamaadel on küttimine keelatud. Küttimine on keelatud kaitsealadel. Konkreetset põllumassiivil võib jahti pidada vaid juhul, kui samaaegselt kasutatakse samal põllul haneliste peletamiseks mitteletaalseid heidutusviise;
- 1.5 Jahti pidav isik on kohustatud vähemalt 1 tund enne jahti algust teavitama sellest Keskkonnaametit;
- 1.6 Ühelt põllumassiivilt on lubatud küttida ööpäevas kuni 10 isendit. Kütitud linde ei tohi põllule jätta. Küttida võib ainult parves (vähemalt 10 lindu) olevaid hanelisi;
- 1.7 Põllumassiivil võib korraga jahti kahjude vältimise eesmärgil pidada üks isik. Jahti võib põllumassiivi kasutaja (maaomanik või rendimaa korral rendimaa kasutaja) pidada ise või sõlmida seda tegeva isikuga vastava kokkuleppe;
- 1.8 Jahti pidav isik on kohustatud tagama etteantud küttimismahtudest kinnipidamise ja esitama põllumassiivide küttimisandmed elektroonilist kanalit pidi Keskkonnaametile¹ hiljemalt küttimise päeva kella 23.59-ks;
- 1.9 Iga kütitud suur-laukhane, valgepõsk-lagle ja kanada lagle peast tuleb teha foto ja saata see hiljemalt küttimise päevale järgneva päeva kella 12.00-ks e-kirjaga aadressile haned@keskkonnaamet.ee. E-kirjas tuleb märkida küti nimi ja põllumassiivi number, kus lind kütiti;
- 1.10 Jahti pidav isik on kohustatud tagama p-s 1.6 korraga küttida lubatud isendite hulgast kinnipidamise. Juhul, kui samal põllumassiivil peab jahti (mitte samaaegselt) rohkem kui üks isik, on põllumassiivi kasutaja (maaomanik või rendimaa korral

¹ Andmed küttimistulemuste kohta tuleb esitada siin: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScy34NJgjF2mS_HNoC-yr6qTkYgKRFQek-5G7GyS5YAnF5UWw/viewform?usp=sf_link

rendimaa kasutaja) kohustatud korraldama p-s 1.6 põllumassiivilt ööpäevas kokku küttida lubatud haneliste küttimismahust kinnipidamise;

- 1.11 Väike-laukhanede (*Anser erythropus*) saabumisel edastatakse konkreetse põllumassiivi omanikule SMS sisuga „Väike-laukhaned saabunud, jaht põllumassiivil nr XXXXXXXXXXXX peatada“. Peale SMS saamist tuleb konkreetset põllumassiivil hanelistele jahipidamine koheselt peatada. Põllumassiivi kasutaja on kohustatud küttimispiirangust teavitama koheselt jahti pidavat isikut.

2. Keskkonnaameti 28.03.2024 korraldusega nr 1-3/24/131 muudeti Keskkonnaameti 15.03.2024 korralduse nr 1-3/24/86 lisa 1 ja lisa 2 ning asendati muudetavad lisa 1 ja lisa 2 Keskkonnaameti 28.03.2024 korralduse nr 1-3/24/131 lisaga 1 ja lisaga 2. Nimetatud korraldusega lisati põllumassiivide nimekirjale täiendavalt uued põllumassiivid.

3. Eesti Ornitoloogiaühing esitas 28.03.2024 Tallinna Halduskohtule **kaebuse** Keskkonnaameti 15.03.2024 korralduse nr 1-3/24/86, mida on muudetud 28.03.2024 korraldusega nr 1-3/24/131, tühistamise nõudes. Koos kaebusega on esitatud **esialgse õiguskaitse taotlus** vaidlusaluse korralduse kehtivuse peatamiseks. Esialgse õiguskaitse taotluse põhjendused on kokkuvõtlikult järgmised.

Kaebuse eesmärki – vältida ohustatud liikide isendite hukkumist heidutusjahi käigus – ei ole võimalik saavutada muul viisil, kui peatades viivitamatult esialgse õiguskaitse korras vaidlusaluse korralduse kehtivuse. Kuigi vaidlusalune korraldus ei luba kaitsealuse ja ohustatud väike-laukhane ning taiga-rabahane jahti, ei välista korraldus ega selles ettenähtud kõrvaltingimused selle liigi isendite surmamist. Erinevad kaebuses toodud allikad tõendavad, et nende liikide eristamine suur-laukhanest, kelle jahti vaidlusalune korraldus lubab, on nii teoorias kui praktikas jahipidajatele äärmiselt keeruline. Seetõttu on äärmiselt tõenäoline, et isegi kui heidutusjahil jäädakse 1550 isendi tapmise piiresse, on märkimisväärne osa tapetud isenditest ohustatud taiga-rabahaned. Samuti ei ole välistatud, et tapetud isendite hulka satub ka eriti ohustatud väike-laukhane isendeid, kelle puhul on ka vastustaja koostatud tegevuskavas nenditud, et heidutusjaht võib viia 20 aasta perspektiivis liigi väljasuremiseni. Arvestades, et väike-laukhane puhul on tegemist väga haruldase liigiga (kevadrändel peatub Eestis 100-130 isendit), on isegi üksikute isendite surmamine liigi asurkonna seisukohast äärmiselt suure negatiivse mõjuga.

Lisaks eelkirjeldatud mõjudele toob heidutusjaht lisaks rändlindude surmamisele kaasa ka Eestis pesitsevate ning vaidlusaluse korralduse kehtivusajaks juba pesitsema asunud põllulindude häirimise nende jaoks kõige tundlikumal ajal, st pesitsusperioodil.

Korralduse kehtivuse peatamine on proportsionaalne. Avaliku looduskaitse huviga konkureerib korralduse kehtivuse peatamise osas põllumajandustootjate erahuvi kasutada heidutusjahti lindude tekitatava majandusliku kahju vältimiseks ja vähendamiseks. Vastustaja tellitud teaduslikud uuringud on näidanud, et heidutusjahil ei ole täiendavat ega ulatuslikumat mõju, kui teistel, mittesurmavatel heidutusvahenditel (paugutid, droonid, inimeste ja koerte viibimine põllul jne). Seega on põllumajandustootjatel võimalik oma majanduslikke huve alternatiivsete meetmetega sama tõhusalt kaitsta ka vaidlusaluse korralduse kehtivuse peatamisel. Mingeid kahjulikke tagajärgi põllumajandustootjatele esialgse õiguskaitse kohaldamisel ei kaasne.

Kaebus on perspektiivikas.

KOHTU PÕHJENDUSED

Menetlusse võtmine

4. Kohus leiab, et Eesti Ornitoloogiaühingu tühistamiskaebus kuulub halduskohtu pädevusse ning alluvuse järgi lahendamisele Tallinna Halduskohtus. Kohus tõlgendab kaebust viisil, et Eesti Ornitoloogiaühing soovib vaidlustada nii 15.03.2024 korraldust nr 1-3/24/86 kui ka seda muutvat 28.03.2024 korraldust nr 1-3/24/131. Juhul, kui kaebaja sellise kohtupoolse tõlgendusega ei nõustu, siis tuleb tal sellest viivitamatult kohut teavitada. Kaebus on esitatud HKMS § 46 lg-s 1 sätestatud tähtaja jooksul ning vastab HKMS §-des 37-39 toodud nõuetele määral, mis võimaldab selle HKMS § 120 lg 2 alusel menetlusse võtta. Kaebuselt on tasutud riigilõiv kokku 40 eurot (riigilõivuseadus § 60 lg-d 1 ja 6).

5. Kooskõlas HKMS § 17 lg-ga 1 tunnistab kohus vastustajaks Keskkonnaameti. Vastustajal tuleb esitada kaebusele vastus ja kõik vaidlusega seotud ning asja lahendamiseks vajalikud dokumendid, mida ei ole veel kohtule esitatud. Kaebusele vastuse koostamisel tuleb lähtuda HKMS §-dest 50, 52–54 ja 123.

6. HKMS § 122 lg 2 p 9 kohaselt selgitab kohus välja, kas asja lahendamine on võimalik kompromissi sõlmimisega või muul kokkuleppel. HKMS § 154 lg 1 kohaselt võivad pooled kuni kaebuse kohta tehtud lõpliku lahendi jõustumiseni lõpetada menetluse kompromissiga. Eeltoodust lähtuvalt tuleb menetlusosalistel teatada kohtule käesoleva määruse resolutsiooni punktis 4 sätestatud tähtaja jooksul, kas nad peavad võimalikuks asja lahendamist kompromissiga või muul viisil kokkuleppel.

7. Kui pool soovib kohtule esitada tõendeid, mida tuleks teise poole eest varjata, tuleb selle kohta esitada kohtule selgesõnaline taotlus (HKMS § 88 lg 2 ja § 79) ning märkida taotlus ära ka tõendite kaaskirja.

8. HKMS § 32 lg 1 p-des 1-5 nimetatud volitatud esindaja, juriidiline isik ja haldusorgan peavad esitama menetlusdokumendid kohtule elektrooniliselt avaliku e-toimiku infosüsteemi kaudu (www.e-toimik.ee) või mõjuval põhjusel elektrooniliselt aadressil talhk.menetlus@kohus.ee (HKMS § 53 lg 1 ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 336 lg 6). Ka teised menetlusosalised esitavad võimaluse korral menetlusdokumendid kohtule elektrooniliselt (HKMS § 52 lg 6, TsMS § 334 lg 2).

9. Menetlusosaline on kohustatud kasutama oma menetlusõigusi heauskelt (HKMS § 28 lg 1). Kohus ei luba menetlusosalisel ega tema esindajal või nõustajal oma õigusi kuritarvitada, menetlust venitada ega kohut eksitusse viia. Asja õiget, kiiret ja võimalikult väikeste kuludega menetlemist pahatahtlikult takistavat või kirjalikus avalduses end sündsusetult või kohtu või teise menetlusosalise suhtes lugupidamatult väljendanud menetlusosalist, esindajat või nõustajat võib kohus trahvida (HKMS § 28 lg 2). Menetlusdokumentide vastuvõtmisega viivitamine venitab menetlust ja takistab asja kiiret lahendamist. Kohus hoiatab, et menetlusdokumentide vastuvõtmata jätmise ja vastuvõtmise kohta kinnituse saatmata jätmise korral võib kohus trahvida kohustust rikkunud menetlusosalist.

10. Avaldus tuleb sõnastada võimalikult selgelt ja lühidalt (HKMS § 52 lg 1).

Ajutine esialgne õiguskaitse

11. Kaebaja on esitanud esialgse õiguskaitse taotluse vaidlusaluse korralduse kehtivuse peatamiseks. Kohus tõlgendab esialgse õiguskaitse taotlust viisil, et kaebaja soovib esialgse õiguskaitse korras peatada nii Keskkonnaameti 15.03.2024 korraldus nr 1-3/24/86 kui ka 28.03.2024 korraldus nr 1-3/24/131.

12. HKMS § 249 lg 1 kohaselt võib kohus kaebaja põhjendatud taotluse alusel või omal algatusel teha igas menetlusstaadiumis määruse kaebaja õiguste esialgse kaitse kohta, kui vastasel juhul võib kaebaja õiguste kaitse kohtuotsusega osutada oluliselt raskendatuks või võimatuks. HKMS § 252 lg 4 kohaselt võib kohus kuni 30-päevaseks tähtajaks kohaldada esialgset õiguskaitset määrusega, mis ei sisalda põhjendusi. Sama lõike viimase lause kohaselt,

kui menetlusosalised määrust ei vaidlusta, rakendub esialgne õiguskaitse kuni § 249 lõikes 4 sätestatud tähtpäevani.

13. Esialgse õiguskaitse taotluselt on tasutud riigilõiv, mistõttu ei esine ka menetluslikke takistusi esialgse õiguskaitse taotluse lahendamiseks.

14. Arvestades esialgse õiguskaitse taotluses viidatud asjaolusid, peab kohus õigusrahu huvides põhjendatuks kohaldada esialgset õiguskaitset ajutiselt HKMS § 252 lg 4 alusel ilma põhjendusteta. Ühtlasi võimaldab see kohtul vastustaja arvamuse ära kuulata.

15. Arvestades esialgse õiguskaitse taotluses märgitud, leiab kohus, et kaebaja õiguste kaitseks on vajalik ajutiselt peatada vaidlusaluste korralduste täitmine kuni 30.04.2024. Esialgse õiguskaitse määrus võib olla tingimuslik (HKMS § 251 lg 3).

16. Kohus lahendab esialgse õiguskaitse taotluse lõplikult peale vastustajalt esialgse õiguskaitse taotlusele seisukoha esitamist, kuid enne 30.04.2024.

17. Kohus määrab vastustajale tähtaja esialgse õiguskaitse taotlusele vastamiseks. Esialgse õiguskaitse taotluse lahendamisel hindab kohus, kas taotlejal esineb esialgse õiguskaitse vajadus, millised on võimaliku kaebuse eduväljavaated ja kas esineb taotleja kaitstavatele õigustele vastanduvaid avalikke huve või kolmandate isikute õigusi.

18. Kohus selgitab ka määruskaebuse esitamise korda. Esialgse õiguskaitse kohaldamisel ajutiselt on menetlusosalisel õigus esitada määruskaebus ringkonnakohtule üksnes siis, kui ta leiab, et ka ajutine kohaldamine on iseenesest õigusvastane. Kui pool nõustub esialgse õiguskaitse ajutise kohaldamisega, kuid ei soovi selle kohaldamist pärast kohtu määratud tähtaja lõppu, tuleb vastuväited õiguskaitse edasisele kohaldamisele esitada halduskohtule.

19. Kohus teeb edasised menetlustoimingud pärast vastustaja ärakuulamist.

(allkirjastatud digitaalselt)